

„Drakula“ Brama Stokera je prekvapivo katolícke dielo (a vystupujú v ňom aj Slováci)

Matej Gavlák

9. augusta 2021 ✚ Kultúra

Zdroj: d13ezvd6yrslxm.cloudfront.net

Kto by to bol povedal, že viktoriánsky horor z pera anglikánskeho protestantského spisovateľa môže byť hlboko katolíckym dielom plným katolíckej obrazotvornosti? A že v ňom vystupujú aj Slováci? Nuž a predsa je to pravda. Román *Drakula* Brama Stokera je presne takéto dielo. Hoci sa zdá, že primárnym „hrdinom“ románu je onen upír z Transylvánie, nie je to tak. Dušou celej knihy je profesor Abraham Van Helsing – lekár z Amsterdamu a úprimne veriaci katolík.

Zbožní Slováci

Román začína cestou istého anglického realitného právnika menom Jonathan Harker do Transylvánie, kde sa má kvôli obchodným záležitostiam stretnúť s bohatým grófom Drakulom. Na svojej ceste prechádza cez strednú Európu a či už vo vlakoch, alebo ubytovacích zariadeniach stretáva rôznych ľudí – zväčša Slovákov.

Harker ich opisuje ako ľudí jednoduchých, no úprimných a zbožných. Ako ide vlakom, vidí z okna slovenskú ženu ako sa modlí pred poľnou kaplnkou a táto ľudová zbožnosť ho dojme. Takisto spozoruje, že akonáhle sa zmieni, kam má namierené, všetci ľudia v kupé sa hneď „prekrižujú“. Niečo sa mu snažia povedať, ale on ich reči nerozumie a ani oni tej jeho.

Zaujímavá situácia nastáva pri ubytovaní v jednom hoteli už neďaleko tajomných rumunských krajov. Miestna chyžná –, ktorej národnosť nie je explicitne uvedená (azda mohla byť aj ona Slovenkou) – ho lámanou nemčinou varuje pred Drakulom. Anglický právnik však nechápe, prečo by mal byť bohatý rumunský šľachtic zo vznešeného a rešpektovaného rodu pre neho nejakým nebezpečenstvom. Chyžná mu tak aspoň okolo krku zavesí ruženec, čo protestantského muža zaskočí. Keď sa však na transylvánskom hrade stáva väzňom grófa Drakulu, sám pre seba si hovorí:

„Boh požehnaj tej predobrej žene, ktorá mi zavesila okolo krku ruženec! Kedykoľvek sa ho dotknem, dodá mi útechu a silu. Aké podivné, že predmet, ktorý som považoval za nevhodný a modloslužobnícky, mi v týchto chvíľach samoty a ťažkostí prináša pomoc!“

Vďaka ružencu, ktorý mal Angličan zavesený na krku, sa k nemu Drakula nedokázal ani priblížiť a tým pádom ho ani neuhryzol do krku, čo mu vlastne zachránilo život.

Nakoniec sa teda rumunský gróf rozhodol Jonathana Harkera prepustiť, ale sám knieža sa vydal do Londýna, kde chcel žiť už dávno; veľmi dávno.

Profesor Van Helsing

Dej sa teda presúva do Londýna, kde nastáva niekoľko podivných úmrtí na „chudokrvnosť“. Všetky prípady mali spoločné to, že na krku mŕtvych sa našli dve začervenané bodky. Jeden zo špičkových doktorov, ktorému sa prípady dostali na stôl, je aj Holanďan menom Abraham Van Helsing, ktorý si od tohto momentu kradne celý román pre seba.

Je to práve profesor Van Helsing, kto pochopí, že celá záležitosť má nadprirodzený charakter, čo je pre osvietenké viktoriánske Anglicko bláznivá predstava. Van Helsing ako oddaný katolík pochopí ešte jednu vec, nepochopiteľnú pre ostatných – proti tejto démonickej sile možno bojovať iba s vysvätenými predmetmi a hlavne svätou Eucharistiou.

To, čo však z neho robí absolútne legendárnu postavu, je jeho dobrosrdečnosť voči rôznym „podivným“ ľuďom, ktorých fantastické výpovede neberie nikto vážne, ako aj tvrdosť a odhodlanosť s akou ide on po krku temnému a mocnému Drakulovi. Prakticky každý jeden jeho preslov je ako studnica múdrosti, kedy svojich blízkych trpezlivo varuje pred zlom, ktorému v skutočnosti čelia, a v ktoré vlastne nikto z nich ani neverí. A nebyť profesorovej autority a istoty, ani by neuverili.

Hoci je Holanďan už starší a fyzicky slabší človek, keď je treba, neváha poskytnúť aj vlastnú transfúziu žene, ktorej pre nedostatok krvi hrozí smrť. Robí všetko pre to, aby ju zachránil, ale táto snaha sa žiaľ stáva márnou. Niektorí jeho známi ho od blížiaceho sa súboja s upíorskymi bytosťami odhovárajú (každý, kto je pohryzený upírom sa sám po smrti stáva upírom – „nemŕtvym“) na čo však profesor odpovedá:

„Môj Lord, aj ja mám povinnosti: povinnosť k druhým, povinnosť k Vám, povinnosť k zosnulej a tie splním, na môj veru!“

Aby zosnulú Lucy Van Helsing vyslobodil z posmrtnej kliatby, využíva pomoc posvätených predmetov, ktoré ho majú chrániť pred jej mocou. Najmocnejším z týchto predmetov je premenená Eucharistia, „na čo mám povolenie od pápeža“ ako lekár vysvetľuje.

Upírov sprevádzajú ďalšie nadprirodzené vlastnosti: vedia sa premeniť na netopierov, dokážu privolať nepriaznivé počasie, či dokážu privolať potkany a ďalšiu háveď, ako aj vlky. Všetka táto moc je podľa románu démonického charakteru a ako profesor vysvetľuje, na obranu voči nej zaberajú vysvätené predmety (zväčša krížiky) a hlavne svätá Eucharistia. Lucy sa napokon podarí z posmrtného prekliatia vyslobodiť, aby mohla „*pokojne zomrieť*“, no londýnski obyvatelia sú stále ohrozovaní samotným temným a nedolapiteľným Darakulom.

Križiacka výprava

Ďalšia žena je ohrozovaná „chudokrvnosťou“ a jej blízki sa ju snažia liečiť bežnými lekárskymi postupmi, pričom Van Helsingovi sťažujú jeho prácu. On sám preto hovorí:

„Už nemôžeme strácať čas! V stávke je možno aj spása duše človeka!“

O utrpení, ktoré museli jednotliví ľudia znášať pod zlovestným Drakulom hovorí: *„Do tej doby – dokiaľ Boh uzná za vhodné nechať nám na pleciach toto brvno – musíme niesť svoj kríž rovnako, ako Jeho Syn to učil poslušný Jeho Vôli.“* Jeden z jeho spolupracovníkov o profesorovi preto povedal, že *„z jeho slov tryskala nádej a útecha, a smerovali k tomu, aby sme sa zmierili s osudom“*.

Postupne sa nepoddajnému Van Helsingovi podarí dostať sa na stopu temnej bytosti z rumunských hôr a za pomoci prefíkanej taktiky sa podarí Drakulu vyhnúť z Londýna, avšak neoblomný lekár vie, že ho treba zabiť, aby už nikdy nikomu nemohol škodiť a to ešte predtým, než sa dostane do svojej hradnej pevnosti v Transylvánii. Svojich priateľov povzbudzuje:

„Dáme sa na pochod ako dávni križiaci, aby sme zachránili ďalšie duše. Ako oni, aj my potiahneme na východ a ak padneme, padneme ako oni za dobrú vec. Ved' sme sa zaviazali, že svet od tohto zla oslobodíme!“

Tesne pod hradom v transylvánskych zasnežených horách sa jeho skupine podarilo obklúčiť koč, ktorý viezol rakvu s nemŕtvym. Upír cez deň spával v truhle a pôsobiť mohol iba v noci. Už sa stmievalo, tak bolo treba rýchlo konať. Skupina rýchlo otvorila veko, prebodla Drakulovi srdce a odťala mu hlavu. Až potom sa mocná démonická bytosť rozpadla na prach.

Drakula Brama Stokera nám pripomína dávnu múdrosť, na ktorú spoločnosť už dávno zabudla – len s Kristom možno bojovať proti zlu a nijako inak.

URL adresa článku: <http://christianitas.sk/drakula-brama-stokera-je-prekvapivo-katolicke-dielo-a-vystupuju-v-nom-aj-slovaci/>